SPRAWDZIAN · GEOGRAFIA

Sprawdzian z litosfery i geologii **Grupa B**

Geografia: budowa Ziemi, tektonika płyt, skały i procesy rzeźbotwórcze

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 24

10 zadań, 24 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Ruch płyt litosfery, w wyniku którego dochodzi do zderzenia dwóch płyt kontynentalnych i sfałdowania osadów w wysokie łańcuchy górskie (np. Himalaje), nazywamy granicą:

(A) konstruktywną (rozbieżną)
(B) transformującą
(C) konwergentną (zbieżną)
(D) pasywną

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Erupcja wulkanu Sinabung w 2021 r. była erupcją eksplozywną. Oznacza to, że:

(A) uwolnieniu produktów gazowych towarzyszył gwałtowny wyrzut materiałów piroklastycznych
(B) lawa spokojnie wypływała ze stożka wulkanicznego, tworząc rozległe pokrywy bazaltowe
(C) erupcja polegała na emisji gazów wulkanicznych bez wyrzutu materiału stałego
(D) erupcja nie stanowiła zagrożenia dla ludności, bo lawa płynęła bardzo powoli

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–4 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących skał i minerałów:

1.	Twardość minerałów określa się, ważąc je na wadze analitycznej.	**P**	**F**
2.	Kwarc jest składnikiem skał magmowych, lecz nie występuje w skałach osadowych ani metamorficznych.	**P**	**F**
3.	Granit jest skałą magmową wylewną o drobnokrystalicznej strukturze, niewidocznej gołym okiem.	**P**	**F**
4.	Wapień jest skałą magmową powstającą w wyniku krzepnięcia lawy na powierzchni Ziemi.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Oceń prawdziwość:

1.	Łupek krystaliczny jest skałą metamorficzną o strukturze kierunkowej.	**P**	**F**
2.	Tuf wulkaniczny to skała magmowa głębinowa.	**P**	**F**
3.	Diamenty powstają w warunkach niskiego ciśnienia na powierzchni Ziemi.	**P**	**F**
4.	Skamieniałości przewodnie pozwalają określić wiek względny warstw skalnych.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 5. (0–4 pkt)

Dopasuj formę terenu do procesu, który ją ukształtował.

1. morena czołowa	…	A. kras węglanowy
2. wydma paraboliczna	…	B. akumulacja rzeczna u ujścia rzeki
3. delta rzeczna	…	C. erozja wiatrowa i akumulacja eoliczna
4. stalaktyt	…	D. działalność lodowca

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Uzupełnij: (1) Wiek bezwzględny skał określa się metodami (1) _____ (np. potasowo-argonową). (2) Skała magmowa o strukturze porfirowej zawiera duże kryształy (prakryształy) otoczone (2) _____ skalnym.

(1) do wyboru: izotopowymi / paleontologicznymi / litologicznymi / stratygraficznymi
(2) do wyboru: cementem / lepiszczem / ciastem / okruchem

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Opisz cykl skalny (geologiczny). Wyjaśnij, jak skała magmowa może przekształcić się w skałę metamorficzną.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Podaj nazwy dwóch skał osadowych i wyjaśnij, w jaki sposób każda z nich powstała. Uwzględnij proces i jego uwarunkowania.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, czym różni się ognisko (hipocentrum) trzęsienia ziemi od jego epicentrum.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Wyjaśnij mechanizm powstawania trzęsień ziemi. Wymień dwa obszary na świecie o wysokiej sejsmiczności.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/geografia/litosfera